

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej, v právnej veci navrhovateľky **M. L.**, bytom B., K., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, **o vdovský dôchodok**, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. augusta 2011, č. k. 5Sd/42/2011 - 25, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 23. augusta 2011, č. k. 5Sd/42/2011 – 25, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd rozsudkom z 23. augusta 2011, č. k. 5Sd/42/2011 – 25 potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo X. zo dňa 1. apríla 2011, ktorým odporkyňa podľa § 74 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a podľa čl. 38 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín pohybujúcich sa v rámci spoločenstva, zamietla žiadosť navrhovateľky o vdovský dôchodok z dôvodu, že jej

nebohý manžel Š. L., zomr. X. nepoberal ku dňu smrti starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok ani invalidný dôchodok, nesplnil podmienky na starobný dôchodok a nezískal ku dňu smrti potrebný počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok podľa § 72 ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, získal len 2 roky a 236 dní dôchodkového poistenia.

Krajský súd zistil, že odporkyňa zohľadnila všetku preukázanú dobu dôchodkového poistenia zomrelého manžela navrhovateľky vychádzajúc z evidenčných listov dôchodkového poistenia, resp. zabezpečenia, potvrdení o evidovanej nezamestnanosti vrátane doby dôchodkového poistenia, za ktorú navrhovateľka dodatočne zaplatila poistné. Námietku navrhovateľky, týkajúcu sa doplatenia poistného za obdobie 224 dní, ktoré chýbali jej nebohému manželovi do obdobia dôchodkového poistenia ku dňu vzniku jeho invalidity, potrebného na vznik nároku na invalidný dôchodok, t. j. ku dňu 31. decembra 2005, čím podľa jej názoru podmienka potrebnej doby dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok manžela bola splnená, krajský súd nemohol akceptovať, pretože podľa platnej právnej úpravy pre posúdenie vzniku nároku na vdovský dôchodok rozhodným obdobím v zmysle § 74 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení je obdobie posledných desiatich rokov pred smrťou manžela navrhovateľky. Krajský súd dospel k záveru, že odporkyňa pri posudzovaní nároku navrhovateľky na vdovský dôchodok postupovala v súlade s platnou právnou úpravou a na základe vykonaného dokazovania rozhodla vecne správne.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka, ktorá namietala, že dodatočne zaplatila poistné za obdobie chýbajúce jej nebohému manželovi ku dňu vzniku invalidity, čím mu vznikol nárok na invalidný dôchodok a tým aj jej vznikol nárok na vdovský dôchodok. Súčasne poukázala na svoju nepriaznivú sociálnu situáciu.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Poukázala na to, že pre vznik nároku na vdovský dôchodok sa podmienka potrebnej doby poistenia zomrelého na nárok na invalidný dôchodok zisťuje z obdobia posledných desiatich rokov ku dňu jeho smrti a nie je možné podmienku potrebného počtu rokov zisťovať ku dňu 31. decembra 2005, od ktorého bol zomrelý manžel navrhovateľky uznaný invalidným.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) následne preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2

v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nie je možné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti o vdovský dôchodok.

Manžel navrhovateľky zomrel dňa X. vo veku 47 rokov.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že manžel navrhovateľky nebol poberateľom starobného, predčasného starobného ani invalidného dôchodku a ku dňu smrti nesplnil ani podmienky nároku na niektorú z uvedených dávok. Bol síce uznaný invalidným od 31. decembra 2005 pre 75%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ale jeho žiadosť o invalidný dôchodok z 27. septembra 2006, bola zamietnutá právoplatným rozhodnutím odporkyne z dôvodu, že ku dňu vzniku invalidity, teda k 31. decembru 2005, nezískal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia podľa § 72 ods.1 zákona č. 461/2003 Z. z. (získal len 4 roky a 124 dní).

Navrhovateľka žiadala, aby podmienka potrebnej doby poistenia jej zomrelého manžela pre posúdenie jej nároku na vdovský dôchodok bola zisťovaná z obdobia posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity manžela, to je za obdobie od 31. decembra 1995 do 30. decembra 2005, keďže po doplatení doby poistenia od 1. januára 2004 do 2. februára 2004 a od 18. augusta 2004 do 28. februára 2005 získal jej nebohý manžel k 31. decembru 2005 potrebnú dobu piatich rokov poistenia. Takéto posúdenie podmienky potrebnej doby poistenia však nie je v súlade s platnými právnymi predpismi.

Podľa § 74 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov vdova má nárok na vdovský dôchodok po manželovi, ktorý

- a) ku dňu smrti bol poberateľom starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku,
- b) *ku dňu smrti* splnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo *získal počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok*, alebo
- c) zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Nebolo sporné, že manžel navrhovateľky nezomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania a teda že neboli splnené podmienky na vznik nároku na vdovský dôchodok podľa § 74 ods.1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.

Podľa § 72 ods. 1 písm. g/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2009 počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 28 rokov je najmenej päť rokov.

Podľa § 78 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe a dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe, ktoré nezaplatili včas a v správnej sume poistné na dôchodkové poistenie za obdobie, za ktoré boli povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie, sa toto obdobie započíta na nárok na starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok a invalidný dôchodok a na určenie ich sumy ako obdobie dôchodkového poistenia odo dňa, v ktorom bola zaplatená celá suma dlžného poistného na dôchodkové poistenie. To platí aj na nárok na vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok a sirotský dôchodok po fyzickej osobe uvedenej v prvej vete a na určenie ich sumy, ak vdova, vdovec alebo sirota zaplatili dlžnú sumu poistného na dôchodkové poistenie po fyzickej osobe uvedenej v prvej vete. Na účely určenia sumy starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku zomretého poistenca sa poistné zaplatené podľa druhej vety považuje za zaplatené ku dňu jeho smrti.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že v prípade doplatenia poistného manželom navrhovateľky počas jeho života by manželovi navrhovateľky len na základe jeho novej žiadosti mohol byť invalidný dôchodok z titulu invalidity uznanej dňom 31. decembra 2005 priznaný najskôr odo dňa doplatenia poistného za chýbajúcu dobu dôchodkového poistenia v súlade s § 78 ods. 1 veta prvá zákona č. 461/2003 Z. z. Keďže však k doplateniu poistného došlo až po smrti manžela navrhovateľky, nárok na invalidný dôchodok manželovi navrhovateľky pred dňom smrti nevznikol. Manžel navrhovateľky preto nemôže byť považovaný za poberateľa invalidného dôchodku na účely posúdenia nároku na vdovský dôchodok podľa § 74 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z.

Pre splnenie podmienky nároku vdovský dôchodok podľa § 74 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. bolo potrebné, aby manžel navrhovateľky získal 5 rokov dôchodkového poistenia (§ 72 ods. 1 písm. g/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2009) v období posledných desiatich rokov pred smrťou, teda v období od 14. augusta 1999 do 13. augusta 2009. V tomto rozhodnom období však manžel navrhovateľky získal len 2 roky a 236 dní obdobia dôchodkového poistenia, a to aj so započítaním doby poistenia od 1. januára 2004 do 2. februára 2004 a od 18. augusta 2004 do 28. februára 2005, za ktorú navrhovateľka doplatila poistné dodatočne 31. januára 2011. Vzhľadom na skutočnosť, že

zomrelý manžel navrhovateľky *ku dňu smrti* nespĺnil podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok k tomuto dňu, navrhovateľke nevznikol nárok na vdovský dôchodok ani podľa § 74 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z.

Okolnosť, že navrhovateľka sa nachádza v nepriaznivej sociálnej situácii, odvolací súd nemohol zohľadniť, lebo taká okolnosť nezakladá nárok na vdovský dôchodok podľa žiadneho zákonného ustanovenia.

Vzhľadom na uvedené nepochybil krajský súd, keď preskúmané rozhodnutie odporkyne potvrdil a preto odvolací súd jeho rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 O.s.p.

Účastníkom konania odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, lebo navrhovateľka v odvolacom konaní úspech nemala a odporkyňa nemá nárok na náhradu trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 30. mája 2012

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská